

Hoe vertalen Belgische coöperaties de ICA-principes in de praktijk?

Casus: Ecopower cvba

Kenmerken

- Opgericht in 1991
- Consumentencoöperatie
- 25,7 miljoen euro omzet in 2013
- Bijna 50.000 vennoten

“De ICA-principes vormen de

basis voor de werking van Ecopower. Dat is: zoveel mogelijk burgers de kans geven om blijvend mede-eigenaar te zijn van hernieuwbare-energie-installaties waarvan ze de energie kunnen afnemen en waarover ze democratisch controle uitoefenen. Zo verenigen we al meer dan 48.000 burgers in een partnerschap voor duurzame energie.”

Jim Williame, Ecopower

Ecopower cvba

Ontstaan

Ecopower werd in 1991 opgericht om burgers de kans te geven om rechtstreeks te investeren in de productie van hernieuwbare energie en rationeel energiegebruik.

Van bij het begin koos de coöperatie ervoor bij de financiering zoveel mogelijk gemotiveerde mensen te betrekken. In eerste fase werden er leningen verstrekt die aangewend werden voor de bouw of restauratie van kleine waterkrachtcentrales. In de loop van 1995 kwam er een openbare aanbesteding voor het windmolenpark van Zeebrugge, die Ecopower echter helaas niet kon binnenhalen.

Daarna werd het stiller rond Ecopower: in heel Vlaanderen werden er tot 1998 bitter weinig nieuwe projecten voor hernieuwbare energie opgezet. De initiatiefnemers van Ecopower zetten daarom in 1996 samen met onderzoeksinstellingen, hoge scholen en vzw's de vzw Organisatie Duurzame Energie, ODE-Vlaanderen, op om via informatie en lobbywerk een economisch kader voor hernieuwbare energie in Vlaanderen te creëren.

In de nasleep van internationale klimaatafspraken veranderde dan ook het energielandschap. Daardoor kreeg Ecopower een nieuwe adem: de mogelijke realisatie van projecten kwam plotseling veel dichterbij. Vanaf 1999 is Ecopower opnieuw volop actief, bv. met projecten in Eeklo, Overijse, Gistel, in Brabant en in Wallonië (Dour en Tournai), Vandaag hebben 1.4% van de huishoudens in Vlaanderen elektriciteit van Ecopower.

Missie

Ecopower is een erkende coöperatieve vennootschap. Een bedrijf dus, maar wel één met een maatschappelijk doel, een transparante structuur en heel veel kleine aandeelhouders. Iedereen kan mee investeren in projecten van hernieuwbare energie: wind, biomassa, zon, maar ook kleine waterkracht. De opgewekte elektriciteit wordt geleverd aan de coöperanten.

Vrijwillig en open lidmaatschap

De ICA stelt dat coöperanten vrijwillig moeten kunnen toetreden tot de coöperatie. Iets wat bij Ecopower zeker het geval is. Iedereen die gelooft in de toekomst van groene en duurzame energie kan een coöperatief aandeel kopen en mede-eigenaar worden van de projecten. Ecopower maakt geen onderscheid tussen verschillende groepen van vennoten. Om toe te treden volstaat het om één aandeel te kopen, dat steeds zijn initiële waarde van 250 euro behoudt en vaststaat voor een periode van 6 jaar. Je koopt een aandeel door 250 euro of een veelvoud daarvan door te storten op het rekeningnummer van Ecopower cvba (BE07 0012 2805 5766) met vermelding “aandeel”. Er geldt een maximum van 50 aandelen per persoon. De procedure om coöperant te worden, staat duidelijk te lezen op de website. Indien een kandidaat-vennoot niet zou worden toegelaten tot de coöperatie zou deze beslissing worden gemotiveerd door de raad van bestuur. Dat is in het verleden nog niet voorgevallen. Eind 2013 telde Ecopower 46.769 coöperanten die samen 193.315 coöperatieve aandelen bezitten.

Democratische controle door de leden

De coöperanten zijn via rechtstreekse participatie mede-eigenaar van de onderneming. Door het democratisch principe van “één persoon, één stem”, dat gehanteerd wordt op de algemene vergadering, worden coöperanten actief en rechtstreeks in het beleid betrokken. Dat wijst er op dat de coöperatie de mens voorrang geeft op het bezit van het kapitaal. Alle coöperanten ontvangen een uitnodiging voor de Algemene Vergadering die jaarlijks doorgaat op de tweede zaterdag van april. De coöperanten krijgen de kans om op voorhand een aantal documenten (jaarverslag, jaarrekening) te ontvangen. Er is ruimte voor vragen van coöperanten op de Algemene Vergadering. De rechten en plichten van de coöperanten worden tijdens de vergadering duidelijk gecommuniceerd. Dat is ook nodig als je weet dat er jaarlijks zo’n 300 coöperanten op de Algemene Vergadering aanwezig zijn. Na afloop wordt de inhoud en het verloop van de vergadering telkens grondig geëvalueerd. De verbeterpunten neemt de raad van bestuur mee naar het volgend jaar.

Ecopower organiseert ook tussentijdse coöperantenavonden. Die vinden plaats op verschillende locaties in Vlaanderen zodat iedereen eens de kans krijgt om actief te participeren in het beleid van de coöperatie. Tijdens de openbestuursvergaderingen wordt er een tussentijdse stand van zaken gegeven en kunnen ook inhoudelijke thema’s rond hernieuwbare energie aangesneden worden. Ook hier wordt voor coöperanten de mogelijkheid voorzien om vragen stellen.

De raad van bestuur van Ecopower telt 8 leden, waarvan 5 interne (werknemers) en 3 externe bestuurders. Hun mandaat is onbezoldigd. Er zijn ook drie controlerende vennoten die de werking van Ecopower van op een iets grotere afstand volgen. Allen worden ze benoemd door de algemene vergadering. Het mandaat van bestuurder bedraagt zes jaar, dat van controlerend vennoot drie jaar. Ze zijn allen herkiesbaar. Als er op de algemene vergadering nieuwe bestuurders of controlerende vennoten moeten verkozen worden, dan wordt dit vooraf in de nieuwsbrief aangekondigd. Op die manier kan iedereen die zich geroepen voelt, zich kandidaat stellen.

Economische participatie door de leden

Uiteraard is ook coöperatief ondernemerschap niet vrij van risico's. Deze risico's worden gedragen door de coöperanten. Dit wordt door de ICA omschreven als de economische ledenparticipatie. Tegenover dit risico staat het recht om 100% groene stroom af te nemen van de coöperatie en te participeren in de winst die voortvloeit uit de bedrijfsactiviteiten. Coöperanten participeren door minstens één coöperatief aandeel aan te kopen. Het kapitaal wordt vervolgens geïnvesteerd in hernieuwbare-energieprojecten. De elektriciteit die dankzij de projecten wordt opgewekt, wordt tegen kostprijs geleverd aan de leden. Deze dienstverlening is exclusief voorbehouden aan de coöperanten. Ecopower geniet erkenning door de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC) en beperkt statutair het jaarlijks dividend tot 6%. De beslissing tot resultaatbestemming wordt jaarlijks genomen door de Algemene Vergadering op voorstel van de Raad van Bestuur. Coöperanten krijgen, indien de winst het toelaat, een billijke vergoeding voor de middelen die ze inbrengen. Het restant wordt telkens overgedragen naar het volgend boekjaar om de creatie van maatschappelijke meerwaarde in de toekomst te verzekeren. Ecopower realiseert ook zelf haar doelstelling en investeert zélf in productie-installaties. Daarin verschilt de onderneming van coöperaties die geld ophalen bij coöperanten om vervolgens achtergestelde leningen te geven aan (klassieke) ondernemingen. Deze onafhankelijkheidspositie weerspiegelt zich ook in de solvabiliteit. Het eigen vermogen bedraagt immers meer dan 70% van het totaal van de passiva op de balans.

Autonomie en onafhankelijkheid

Het vierde principe voor coöperatief ondernemerschap wordt door de ICA omschreven als “autonomie en onafhankelijkheid”. Ecopower is enkel eigendom van haar coöperanten en blijft financieel onafhankelijk. De activa worden hoofdzakelijk met eigen vermogen gefinancierd. Het feit dat de inbreng van vele “kleintjes” één groot geheel kan maken, laat toe de projecten hoofdzakelijk met eigen vermogen te financieren en zo de financiële autonomie te handhaven. Om een overwicht in het kapitaal te vermijden, geldt er een limiet van maximum 50 aandelen per coöperant. De gemiddelde coöperant bezit 4 aandelen. De coöperatieve aandelen worden niet verhandeld op de beurs en staan steeds vast voor een periode van zes jaar. Op die manier kan de financiële stabiliteit van de onderneming optimaal worden verzekerd. Aandeelhouders delen niet in de opgebouwde reserves wanneer ze de coöperatie verlaten. Het aandeel behoudt telkens haar waarde van 250 euro. Ecopower is voor een deel afhankelijk van investeringssteun, die toegekend wordt onder de vorm van groenestroomcertificaten.

Onderwijs, vorming en informatiestrekking

De ICA stelt dat onderwijs, vorming en informatieverstrekking belangrijk zijn. Met “onderwijs” wordt bedoeld dat coöperaties trots moeten zijn op hun manier van werken en hun maatschappelijke boodschap moeten uitdragen naar een breed publiek.

Ecopower is trots op haar coöperatieve identiteit en communiceert daar op verschillende manieren over. Op de website werd er bijvoorbeeld een rubriek opgenomen die de bezoekers specifiek informeert over de coöperatieve werking, maar ook in het jaarverslag en de nieuwsbrief wordt er uitvoerig aandacht besteed

aan de coöperatieve identiteit. Voorlopig heeft de website nog geen .coop-extensie. Werknemers van Ecopower gaan regelmatig spreken op scholen of evenementen en nemen deel aan studiedagen. Op die manier voedt Ecopower ook het maatschappelijk debat rond coöperatief ondernemerschap en hernieuwbare energie. Voorlopig is er nog te weinig actief beleid rond opleiding. Het is de intentie om dit te verbeteren. Met een actief opleidingsbeleid wil Ecopower het persoonlijk functioneren van haar medewerkers verbeteren en de algemene werking van de coöperatie verder optimaliseren. Ook naar de coöperanten is nog bijkomende actie mogelijk. Ecopower staat wel steeds open voor vragen van haar coöperanten en besteedt specifiek aandacht aan de verstaanbaarheid van haar communicatie.

Samenwerking tussen coöperaties

Ecopower is een bedrijf dat in volle eigendom is van haar coöperanten, maar dat belet niet dat ook aan dit principe invulling gegeven wordt. Ecopower werkt samen met andere coöperaties in Vlaanderen en specifiek ook met sectorgenoten in heel Europa. Ecopower vervult een belangrijke rol in Coopkracht, de vereniging van de coöperaties in Vlaanderen. Met de sectorgenoten - coöperatieve ondernemingen die net als Ecopower duurzame-energieprojecten willen financieren - deelt Ecopower diverse windprojecten in Vlaanderen en Wallonië en is zeer actief in de samenwerking REScoop.be. Ook op internationaal vlak zoekt Ecopower naar mogelijkheden tot samenwerking. Voor diverse Europese projecten (REScoop 20-20-20 en Community Power) werkt Ecopower samen met verschillende internationale partners. Op die manier kan Ecopower krachten bundelen en kennis delen om zo de coöperatieve beweging te versterken. We zijn trekker van de Europese federatie REScoop.eu. Ook bij de keuze voor leveranciers/dienstverleners genieten coöperaties (en bio en/of fairtrade producten) de voorkeur. Via de nieuwsbrief "PowerPost" houdt Ecopower haar leden op de hoogte van de laatste interne ontwikkelingen.

Aandacht voor de gemeenschap

De meest herkenbare vorm van sociale oriëntatie is ongetwijfeld het coöperatieve principe van "aandacht voor de gemeenschap", wat ook voorkomt in wat genoemd wordt "sociale economie". Ook Ecopower ziet haar taak ruimer dan enkel de financiële belangen van haar aandeelhouders te dienen en wil de sociale en ecologische vooruitgang hoog in het vaandel dragen. Dat blijkt ook uit het jaarverslag waarin Ecopower haar prestaties op het vlak van people, planet en profit beschrijft. Dat Ecopower wel degelijk een maatschappelijk verantwoorde onderneming is, werd in 2005 erkend als 'ambassadeur voor de sociale economie', benoemd door de federale staatssecretaris. En in 2008 bevestigd bij de uitreiking van de Grote Prijs voor de Toekomstige Generaties, een initiatief waarmee organisaties worden gelauwerd voor hun sociale en duurzame aanpak. Ecopower gaat bij elk nieuw project proactief in dialoog met de omwonenden en probeert hen de meerwaarde van het coöperatief model en hernieuwbare energie uit te leggen. Omwonenden krijgen zo de kans om zelf coöperant te worden en op die manier in hun eigen energiebehoefte te voorzien. Onderzoek toont aan coöperaties een geschikte ondernemingsvorm zijn om burgers een rol te laten opnemen in de energietransitie. Hoewel Ecopower in haar bedrijfsvoering veel aandacht heeft voor duurzaamheid, uit zich dat voorlopig niet in een gecertificeerd duurzaamheidsverslag.

Voor meer informatie, neem contact op met:

Coopkracht

Ines Rothmann

Coördinator

E. ines.rothmann@coopkracht.org

T: 03.294.1670

Ecopower

Posthoflei 3, bus 3

2600 Berchem

Contactpersoon: Jim Williame

E: jim.williams@ecopower.be

T: 03.287.37.79

BE 455.389.356